

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har den 2. februar 2009 truffet vedtak i

Sak nr: 62/08 (arkivnr: 200800693-15)

Saken gjelder: Klage fra A på jordskiftedommer B ved X jordskifterett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Vidar Otterstad
Halvor Kjølstad
Frode Sulland
Wenche Frogn Sellæg

Johan Arne Slørdal har fratrudd som inhabil i saken, og Vidar Otterstad deltok i hans sted.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det er for øvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer B.

Innledning:

A har ved brev av 22. september 2008 inngitt klage på jordskiftedommer B ved X jordskifterett. Ved brev av 8. oktober 2008 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet A om at klagen vurderes avvist, idet den synes å gjelde forhold utvalget etter loven ikke har anledning til å vurdere. Klagen er forelagt jordskiftedommer B, som ved brev av 22. oktober 2008 har avgitt uttalelse. Domstolleder ved X jordskifterett er orientert om klagen og har den 24. oktober 2008 avgitt uttalelse. A har ved brev av 15. oktober og 11. desember 2008 avgitt supplerende bemerkninger til klagen. Jordskiftedommer B har kommentert As etterfølgende uttalelser i brev av 15. januar 2009.

Saksfremstilling:

Klagen har sitt utspring i avsluttede og verserende saker for X jordskiftrett.

Sak 1 gjaldt krav om jordskifte for vei og tvist om grense. Sak 2 gjaldt krav om jordskifte for jakt og vei. Det er til dels samme veistrekning og parter i sak 1 og 2. A er ektefelle til en av partene og representerte henne under jordskifterettens behandling av sakene. As ektefelle var inntil 24. september 2008 også representert ved advokat i disse jordskiftesakene.

Det ble innkalt til rettsmøte for felles behandling i brev av 21. april 2008. Jordskifteretten behandlet den 5. juni 2008 kravene om å fremme sak 1 og 2. Fremming var omstridt. A krevde sakene avvist. Retten fremmet jordskiftesakene i et enstemmig vedtak av 27. juni 2008.

Grensegang, sak 3, ble fradelt som en egen sak 6. juni 2008. Dom i saken ble avsagt 2. juli 2008. A påanket dommen med prinsipal påstand om oppheving, bl.a. grunnet saksbehandlingsfeil som følge av inhabilitet. Saken er oversendt Y lagmannsrett.

I forkant av rettsmøtet 3. oktober 2008 pågikk det i jordskifterettssakene utstrakt korrespondanse mellom partene og jordskifteretten. Korrespondansen refererte seg til bl.a. krav om rettinger av rettsbok, angrep på det angjeldende fremmingsvedtak, oppnevning av veisakkyndig i saken m.v.

I prosesskriv av 26. september 2008 fremsatte A habilitetsinnsigelser overfor jordskiftedommer B. Dommeren ble begjært inhabil bl.a. med bakgrunn i hans uttalelser i saken, hans sammenfallende studietid med en av sakens parter, en påstand om at dommeren hadde fremskaffet opplysninger i saken utenfor rettsbehandlingen, påfallende mange direkte feil og mangler i rettsbøkene, samt det forhold at saksbehandlingen generelt vitnet om manglende objektivitet og stor grad av forutinntatthet hos dommeren.

Habilitetsinnsigelsen ble behandlet av settedommer D i rettsmøte 3. oktober 2008. Habilitetsinnsigelsen ble ikke tatt til følge og jordskiftedommer B ble vurdert habil til å styre jordskiftesak 1 og 2. A har anket kjennelsen, og behandlingen av de angjeldende sakene er utsatt i påvente av utfallet av ankebehandlingen i lagmannsretten.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Både han og flere av de andre partene føler seg ført bak lyset av jordskifteretten og mener at deres rettssikkerhet er alvorlig truet og krenket.

Det vises for det første til at jordskifteretten ikke har gitt partene god nok informasjon om formaliteter og prosedyrer. De ble aldri gitt noen presentasjon av jordskifteretten, og A selv trodde at jordskiftedommeren var jurist og mener at en presentasjon av domsmedlemmenes bakgrunn ville hatt stor betydning for hans sak.

De ble ikke på noe tidspunkt før innkallelsen til rettsmøtet 3. oktober 2008 på en forståelig måte informert om hvilke muligheter de hadde til å forebygge og overprøve jordskiftedommerens avgjørelser. Det vises bl.a. til at de ikke fikk informasjon om hvordan det angjeldende fremmingsvedtak skulle angripes. Denne informasjonen ga jordskiftedommer B dem først i brev av 18. september 2008.

Jordskiftedommer er videre inhabil i saken. Det vises i denne sammenheng til de samme forhold som ligger til grunn for habilitetsinnsigelsen av 26. september 2008.

Gjengivelsen i rettsbøkene er ikke korrekt. På bakgrunn av sin egen forståelse har jordskiftedommeren utelatt uttalelser fra en part og fremhevet uttalelsene fra andre. Dette har pågått i så stor grad at det er blitt påfallende og førende for saken.

Verken rettsboken fra det innledende møtet eller etter rettsmøtene 5. og 6. juni 2008 er rettet. Brevene er heller ikke besvart før etter innkallelsen til rettsmøtet 3. oktober 2008.

Det er utidig å komme med formuleringer som ”antas å opptre på vegne av” når han i en årrekke har vært gift med sin kone som hjemmelshaver og ved to anledninger har fremlagt generalfullmakt i anledning saken.

Hva gjelder jordskifterettsleder Cs beskrivelse av telefonsamtaler med ham som ubehagelige og usaklige, mener A at han bare uttrykte uenighet på en ydmyk og korrekt måte.

Innklagede – jordskiftedommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Etter en redegjørelse for saksforløpet i de sakene som ligger til grunn for inngivelsen av herværende klage, viser jordskiftedommer B til at han ikke kan se at klagen inneholder andre forhold enn de som fremkommer i As anke i sak 3 og i anken over den angjeldende habilitetsavgjørelsen i sak 1 og 2. Han finner det ikke riktig å kommentere forhold som er under ankebehandling.

Det tilføyes at han ikke ønsker å kommentere de ufine personangrep som rettes mot ham, andre ansatte ved jordskifteretten og andre parter i verserende saker.

Domstolleder – jordskifterettsleder C – har i hovedsak uttalt følgende:

Han har mottatt kopier av en del av As korrespondanse med jordskifteretten og hatt noen telefonsamtaler med klager.

Et par av telefonene har han opplevd som både usaklige og ubehagelige. Samtalene ga inntrykk av at det var viktig for A å ta mannen som ikke hadde samme oppfatninger av sakens realiteter som han selv hadde.

Da han stort sett bare kjenner saken fra samtaler med jordskiftedommer B, har han ikke annet å tilføye enn at han ikke har noe å utsette på dommerens behandling av klager eller saken for øvrig.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for behandling. A har bedt om muntlige forhandlinger. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan ”vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig”. Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

I klagen har A bl.a. vist til at jordskiftedommer er inhabil i saken, at rettsbøkene ikke gir en korrekt gjengivelse av rettsmøtene og at rettsbøkene heller ikke er rettet til tross gjentatte henvendelser fra klager m.fl.

Vurderingen av en dommers habilitet er et rettslig spørsmål som domstolene alene har kompetanse til å ta stilling til. Det kan anvendes rettsmidler mot en habilitetsavgjørelse, slik det også er gjort i den foreliggende sak. De påklagede forhold som refererer seg til rettsbøkene og partenes krav om rettinger gjelder jordskiftedommer Bs faglige utførelse av sitt arbeid. Dette er forhold som Tilsynsutvalget ikke har anledning til å vurdere. Under henvisning til begrensningen i domstoloven § 236 fjerde ledd avvises denne del av klagen fra behandling.

A har videre vist til at jordskiftedommer B ikke har gitt partene tilstrekkelig informasjon om formaliteter og prosedyrer. A var ikke informert om jordskiftedommerens faglige kompetanse, og det ble heller ikke gitt noen informasjon om meddommernes bakgrunn.

Tilsynsutvalget vil kort bemerke at jordskiftedommer B har den bakgrunn som skal til for å bekle et jordskiftedommerembete, og at det utover å navngi rettens medlemmer, ikke er vanlig at det redegjøres for de enkeltes medlemmers fag- og yrkesbakgrunn. I den grad partene i saken anmoder om at det informeres om dette, er det grunn til å tro at ønsket normalt vil bli imøtekommet. Det vil imidlertid under ingen omstendighet kunne sies å være i strid med god dommerskikk å ikke gi denne type opplysninger uoppfordret.

Det anføres videre i klagen at jordskiftedommer B ikke på en forståelig måte informerte om mulighetene for å forebygge og overprøve jordskifterettens avgjørelser, og det vises til at det først i brev fra jordskifteretten av 18. september 2008 ble informert om hvordan fremmingsvedtaket av 27. juni 2008 kunne angripes.

Tilsynsutvalget legger til grunn at anførselen på dette punkt refererer seg til manglende informasjon knyttet til det angjeldende fremmingsvedtak, da det så langt utvalget kan se ikke er vist til andre avgjørelser i saken, og det beviselig er anvendt rettsmidler både mot dom av 2. juli 2008 og habilitetskjennelsen av 3. oktober 2008.

Det er innledningsvis grunn til å bemerke at jordskiftedommer B i sin uttalelse til Tilsynsutvalget ikke har kommentert klagers anførsel på dette punkt. Utvalget er således henvist til å basere seg på de opplysninger som fremkommer i klagen og i de innsendte dokumenter for øvrig.

Det er naturlig nok av sentral betydning at det ifm. domstolenes rettsavgjørelser informeres om mulighetene for å angripe avgjørelsene, hvordan man eventuelt skal gå fram og hvilke frister som gjelder. Dette er et selvsagt utgangspunkt som imidlertid ikke kan legges unyansert til grunn i enhver sammenheng.

Hva konkret gjelder det angjeldende fremmingsvedtak av 27. juni 2008, fremgår det av sakens dokumenter at det ikke ble satt til forhånds påanke etter jordskiftelovens § 62 fjerde ledd. Dette innebærer at det i det alt vesentlige ikke er anledning til å anvende rettsmidler ift. vedtaket før jordskiftet er avsluttet. I medhold av jordskifteloven § 61 tredje ledd er det imidlertid en snever adgang til å angripe vedtaket gjennom anke til lagmannsretten. Det er helt bestemte og avgrensede feil som kan påberopes som grunnlag for overprøving etter denne bestemmelsen.

Tilsynsutvalget har ikke grunnlag for å spekulere i hvilke betraktninger jordskiftedommer B gjorde seg ift. klagers muligheter for å anvende rettsmidler mot det foreliggende vedtak og således behovet for å orientere om den snevre ankeadgang loven åpner for. Jordskiftedommerens vurderinger i denne sammenheng ville Tilsynsutvalget uansett ikke kunne overprøve, jf. domstolloven § 236 fjerde ledd. Utvalget har imidlertid notert seg at det i brev fra jordskifteretten av 14. august 2008 legges til grunn at et brev fra en av partene er å anse som en rettidig anke over fremmingsvedtaket. Parten gis i dette brev en frist for å tilfredsstille de gjeldende formkrav samt å innbetale rettsgebyr. Utvalget noterer seg altså at partene i forkant av jordskifterettens brev av 18. september 2008 gis informasjon og har foranledning til å undersøke forholdene omkring anvendelse av rettsmidler nærmere. Utvalget noterer seg videre at begge de to ovennevnte brev ble sendt til partenes prosessfullmektiger i tillegg til partene og meddommerne i saken.

Tilsynsutvalget kan på denne bakgrunn ikke se at jordskiftedommer Bs håndtering av spørsmålet om anvendelse av rettsmidler overfor det aktuelle fremmingsvedtak er i strid med god dommerskikk.

A viser videre i klagen til at jordskiftedommer B har unnlatt å besvare flere brev fra partene i saken, bl.a. brev vedrørende retting av rettsbok. Ut fra den innsendte dokumentasjon registrerer Tilsynsutvalget at jordskiftedommer B i brev av 14. august 2008 og 18. september 2008 har kommentert kravene om retting av rettsbok, veiledet partene om prosessen og satt frister for fremsettelse av ytterligere merknader til rettsboka. Tilsynsutvalget kan ikke se at det ut fra den foreliggende dokumentasjon

er noe vesentlig å utsette på jordskiftedommerens tilbakemeldinger på partenes henvendelser vedrørende rettinger, og kan ut fra de innsendte dokumenter i saken heller ikke se at det er andre henvendelser i saken som ikke har fått en avklaring enten ved brev fra jordskifteretten eller i et etterfølgende rettsmøte.

Det anføres endelig i klagen at jordskiftedommer B har opptrådt utilbørlig ved sin formulering ”Det vises til brev fra A 31.8.2008, som antas å opptre på vegne av eier av gnr.” A viser til at han og ektefellen har vært gift i 35 år, har felleseie og han selv har fremvist generalfullmakt to ganger for jordskiftedommer B. I sin uttalelse til Tilsynsutvalget berører ikke dommeren dette forhold og utvalget er ikke kjent med bakgrunnen for at dommeren ordla seg på nevnte vis. Selv om det er forståelig at klager reagerte på den angjeldende formulering, kan utvalget ikke se at formuleringen fremstår som sjikanøs eller på annet vis utilbørlig.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor jordskiftedommer B.